

Darko Breitenfeld, Darko Kristović, Ruth Švarc

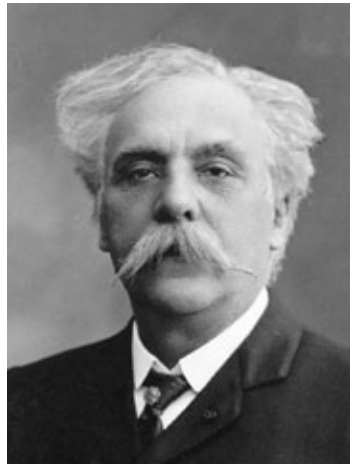
SUDBINA POZNATOGA ORGULJAŠA GABRIELA FAURÉA

(Uoči 100. obljetnice smrti)

Sažetak

Uoči stote obljetnice velikoga orguljaša i skladatelja G. Fauréa istaknuli smo njegov životni put i sudbinu njegove naglušnosti.

Ključne riječi: G. Fauré, orguljaš, sudbina, život

Gabriel Fauré (Pamiers, Ariège, 12. Svibnja 1845. – Pariz, 4. studenoga 1924.) francuski je skladatelj, orguljaš, pijanist i pedagog. Rođen je u vrlo kulturnoj, ali ne i glazbenoj obitelji. Bio je najmlađi od šestoro djece. Njegov je glazbeni talent rano zamijećen i s devet godina dobiva stipendiju te odlazi na glazbeno školovanje u Pariz. Bio je mirnoga životnoga puta te je, završivši uredno školovanje, s 20 godina postigao prvu nagradu za skladbu na konzervatoriju. Naginjao je prijateljevanju s očinskim figurama, posebno, gotovo cijeloga života, s Camilleom Saint-Saënsom. Od rane odrasle dobi pa do srednjih godina pratilo ga je siromaštvo i imao je migrene. Ovisio je o servilnim poslovima

kao učitelj i orguljaš da bi omogućio sigurnost svojoj supruzi, Marie Fremiet, i njihovoj dvojici sinova (Emmanuel i Philippe). Posao je često zahtijevao da dnevno provede nekoliko sati putujući vlakom.

Fauré je, kao južnjak, bio onižega rasta, ali vrlo živahne pojave, prilično tamne puti, bujne kose (i u starosti sijede) te karakterističnih brkova. Težio je profesionalnomu prepoznavanju i napretku. Marie se odrekla kiparstva iz ljubavi prema suprugu i djeci. S veseljem se brinula o obitelji. Fauré je bio uravnotežene naravi. Imao je mnogo prijatelja, pa tako i pokrovitelja. Pozivan je u salone gdje postaje svjestan da ga se vrjednuje zbog onoga što jest. Tijekom 1900. je u areni kod Beziersa izvedena premijera prve od Fauréovih dviju opera, *Promethee*. O Marie je vodio brigu i pisao joj svakodnevno pisma. Oživio je i svoj napušteni *Prvi Piano Quintet* i to uspješno 1903. Tada ga je pogodila sumnja na gluhoću koju je u rujnu 1901. prvi put u pismu spomenuo Marie. Njegov sin Philippe je kazao da je Fauré čuo bas note na neuobičajen način. Zvuk je čuo iskrivljeno, fragmentirano, ponekad praćen šumom u ušima. Postojala je u obitelji gluhoća, tako da mu je dijagnosticirana otosklerozna, koja bi danas bila riješena slušnim

aparatom ili operativno. Neki smatraju da nema izravne poveznice između gluhoće i prirode kasnijih skladanih djela posebne ljepote *Piano trija* ili *Druge čelo sonate*. Kasnija djela postala su apstraktnija u usporedbi s ranije nastalima koja su danas popularna kao *Cantique de Jean Racine*, *Pavane* ili *Requiem*. Počeo je više skladati jer je za to imao više vremena. U svojim nježnim pismima Fauré je kazao Marie da brže i lakše sklada. Bio je strastven pušač i svake je zime patio od kroničnoga bronhitisa koji je na sjeveru bio teži tako da bi odlazio na Francusku rivijeru i Annecy gdje je završio *Piano trio*. Godine 1917. imao je pneumoniju. U pismu Marie 1919. navodi da više ne može čuti glazbu propisno, i to posebno ujutro. Isto tako je navodio da mu je teško hodati zbog grčeva u nogama, što bi se u današnje vrijeme također moglo liječiti. Godine 1922. imao je dvije epizode upale pluća. Radio je s prekidi- ma na *Gudačkom kvartetu*, a završio ga je u ljeto 1924. kada je u Annecyju dobio upalu pluća. Posljednje je pismo supruzi napisao 14. listopada 1924. te se nakon četiri dana vratio u Pariz. Umro je mirno u krugu obitelji. Tužno je da je Fauré težio da bude prepoznat, a kad je to postao, posebno u lipnju 1922. na sjajnom koncertu njemu u čast, osim iskrivljenih zvukova jedva je što mogao čuti.

Fauré započinje karijeru kao orguljaš te djeluje uglavnom u Parizu, kao cijennjeni pedagog, obrazujući niz skladatelja na pariškom konzervatoriju na kojem je i radio. Bavio se i glazbenom kritikom. Glazba mu odiše klasičnom smirenošću, a manje značajkama kasne glazbene romantike. Jedino što ga je bitno mučilo u životu bila je naglušost koja se počela pojavljivati pri kraju njegovih pedesetih godina, uz subjektivan osjećaj promjene boje tona. Više frekvencije zvučale su mu nisko, a visoke oštro. Iako postoji vjerojatnost aterosklerotske komponente te gluhoće, činjenica je da se ona pojavila i kod njegova brata. Njegova djelat-

nost početno slabi, napose zbog gluhoće, što je pokušavao skrivati. Društveni su mu kontakti zato otežani, a to je i razlog što je umirovljen, iako relativno kasno, sa 76 godina. Poslije toga živio je skromnim umirovljeničkim životom. Jedva mu je dostajalo novca za putovanja zbog čestih klimatskih promjena (odlazio je iz Pariza svake godine na sredozemnu obalu i u Savojske planine). Bolovao je od sve težega emfizema, s kroničnim bronhitisom, uz česte akutizacije i postupno pogoršanje, tako da je teško podnosio svaki napor – osobito putovanja. Na kraju je bio umnogome ovisan o kisiku. Iako je skladao gotovo do kraja života, nadahnu- to i intenzivno, tjelesno je sve više slabio pa se vraća u Pariz gdje je umro u krugu svoje obitelji krajem 1924. godine. Žena ga je nadživjela samo nekoliko mjeseca.

Zaključak:

Uz opsežan životni put G. Fauré bio je obilježen svojom ranijom nagluhošću uzrokovanom otosklerozom te teškim pušačko-dišnim smetnjama u posljednjim godinama uspješnoga života.

Literatura

1. Noble, J., *That Jealous Demon, My Wretched Health. Disease, Death and Composers*. Woodbridge, Boydell, 2018.
2. Breitenfeld, D., Breitenfeld, T., *Bolesti i sudbine poznatih skladatelja*, Zagreb, Music Play, 2012.
3. Sadie S. Grove, *World Encyclopedia of Music*, London: McMillan, 1980.
4. *Muzička enciklopedija* (JLZ), Jugoslavenski leksikografski zavod, 1971.
5. Greene, D. M., *Greene's Biographical Encyclopedia of Composers*, Garden City NY, Double Day, 1985.
6. Lewis, J. W., *What Killed the Great and not so Great Composers*, Bloomington IN, Author House, 2010.
7. Breitenfeld, T., *Neurološke i psihijatrijske bolesti skladatelja* (magistarski rad), Zagreb: Stomatološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2003.